

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

(Gizli Oturum)

2 nci Birleşim 2 nci Oturum
18. 7. 1974 Perşembe

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. – Dış siyasî olayların meydana getirdiği şartları görüşmek üzere olağanüstü toplanmış bulunan TBMM'nin, gündemindeki konuları görüşmesinin gizli oturumda yapılmasına dair Başbakanlık tezkeresi

2. – Dış siyasî olayların meydana getirdiği şartları görüşmek üzere toplanmış bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarının 20 Temmuz 1974 Cumartesi günü saat 15.00'e kadar ertelenmesine ilişkin Başbakanlık tezkeresi

2
2

2:6

6:13

İKİNCİ OTURUM

(Gizlidir)

Açılma Saati : 15.55

BAŞKAN : Başkanvekili Memduh Ekşi**DİVAN ÜYELERİ : Mehdi Keskin (Kastamonu), Tufan Doğan Avcıgil (Kayseri)****I. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI****A) TEZKERELER VE ÖNERGELER**

1. — *Dış siyasi olayların meydana getirdiği şartları görüşmek üzere olağanüstü toplanmış bulunan TBMM'nin, gündemindeki konuları görüşmesinin gizli oturumda yapılmasına dair Başkanlık tezkeresi*

BAŞKAN — Gizli oturum isteminin zapta geçirilebilmesi için tekrar okutuyorum efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Dış siyasi olayların meydana getirdiği şartları görüşmek üzere olağanüstü toplanmış bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemindeki konuların görüşülmesinin gizli oturumda yapılmasını, Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı İçtüzüğü'nün 28 inci ve Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 71 inci maddeleri gereğince arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Başbakan Vekili

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Necmettin Erbakan

BAŞKAN — Efendim, Hükümet gerekçe izah lüzumunu hissediyor mu?..

Önergeyi Yüce Heyetin onayına sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Toplantı, görüşmelerin bitimine kadar gizli devam edecektir efendim.

Bu konuda izahat vermek üzere Hükümet söz istiyor mu efendim? Sayın Erbakan zataâliniz mi vereceksiniz efendim?

DEVLET BAKANI BAŞBAKAN YARDIMCISI NECMETTİN ERBAKAN (Konya Milletvekili) — Evet efendim.

BAŞKAN — Bu konuda izahat vermek üzere Başbakan Vekili ve Devlet Bakanı sayın Necmettin Erbakan, buyurunuz efendim. (CHP ve MSP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI BAŞBAKAN YARDIMCISI NECMETTİN ERBAKAN (Konya Milletvekili) — Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri;

Mahiyeti, şümülü ve neticeleri bakımından, yalnız Kıbrıs'ta yaşayan 120 000'den fazla soydaşımızın değil ve fakat aynı zamanda, bütün Türk Milletinin emniyetini ve hayafı menfaatlerini ilgilendiren bir meseleyi görüşmek üzere, Hükümetimiz Yüce Heyetinizin olağanüstü toplantıya çağırılmasını teklif etmiş ve bu teklifimiz sayın Cumhurbaşkanımızca da uygun görülerek Yüce Meclis toplantıya çağırılmıştır.

Bugün burada çok önemli, tarihî ve millî bir konuyu görüşmek ve gereken kararları almak üzere toplanmış bulunuyoruz. Sözlerime başlarken, böyle tarihî bir toplantı münasebetiyle Yüce Meclis üyelerini Hükümetimiz adına hürmet ve muhabbetle selâmlamaktan büyük şeref duyduğumu ifade etmek isterim.

Muhterem arkadaşlarım, bildiğiniz gibi Yunan subaylarının yönetimindeki Kıbrıs Millî Muhafızları 15 Temmuz tarihinde gerçekleştirdikleri bir darbe ile Kıbrıs'ın Rum kesimlerinde idareye el koymuş bulunmaktadır. Bu darbeyi, diğer ülkelerde zaman zaman raslanan hükümet darbelerine benzetmek vahim bir hata olur. Kıbrıs'taki darbe, Londra ve Zürih anlaşmalarına ve 1960 yılında bütün ilgili tarafların mutabakatıyla kabul edilen Anayasaya ve nihayet, belki bütün bunlardan da önemli olmak üzere, Kıbrıs'ta teessüs etmiş olan ve bölgenin güvenliği bakımından büyük ehemmiyet taşıyan kuvvetler dengesine son vermeyi gaye edinen bir teşebbüstür.

Bu hareketin Yunan Hükümeti tarafından planlandığı, Kıbrıs'taki Yunan alayının iştiraki ve Rum Millî Muhafızlarına kumanda eden Yunan subaylarının tatbik mevkiine konduğu hiç bir şüpheye yer bırakmayacak kadar açıklıkla anlaşılmıştır. Darbe bu haliyle, dışarıdan yapılan bir müdahale mahiyetindedir. Olaydan kısa bir süre sonra Makarios tarafından Yunanistan Devlet Başkanı'na gönderilen ve metni açıklanan mektup ile keza Makarios'un darbeden sonra gizli radyo istasyonundan yaptığı konuşmalar ve Kıbrıs'ın Birleşmiş Milletler temsilcisinin Güvenlik Konseyindeki konuşması, darbenin Yunanistan tarafından planlanıp Yunan subaylarının uygulandığını tartışılmaz biçimde ortaya koymaktadır. Nitekim, hükümet darbesinden sonra kaçmayı başaran Makarios, gizli Baf Radyosunda yaptığı konuşmalarda aynen şunları söylemiştir : "Bu canice darbe teşebbüsü, Atina'daki askerî cuntanın bir teşebbüsü olup, onlar ülkemize hâkim olmak istiyorlar. Hükümet darbesi, Atina Askerî Cuntası tarafından düzenlenmiş, bu cunta, darbe için adanın Yunan alayındaki 950 kişiyi ve Rum Millî Muhafız Alayını yöneten yüzlerce Yunan subayını kullanmıştır. Yunan cuntası böylece Kıbrıs Cumhuriyetinin hâkimiyetini ve bağımsızlığını çignemiştir. Birleşmiş Milletlerdeki Kıbrıs Rum Temsilcisi de Güvenlik Konseyinin 16 Temmuz gecesi yaptığı toplantıda; "Askerî darbe Kıbrıs Millî Muhafız Kuvvetine kumanda etmek ve bunu eğitmek için Yunanistan'dan gelmiş olan çok sayıdaki subaylar tarafından yapılmıştır." demiştir. Esasen bugün dünya kamuoyunda, bunun Yunan Hükümetinin bir darbesi olduğu kanısı hâkim bulunmaktadır.

Anlaşmaların ihlâlinden doğan bu mesele Kıbrıs'ı olduğu kadar, bu anlaşmaların imzacısı ve garantörü olan Türkiye'yi de hayatî şekilde ilgilendirmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin, bu durum karşısında ada tehlikeli şekilde bozulmuş olan kuvvet dengesinin iadesi ve Türk Toplumunun hak ve menfaatleriyle can ve mal güvenliğinin korunması ve Kıbrıs'ın darbe vurulmuş olan bağımsızlığına yeniden kavuşturulması için, garantör devletlerden biri sıfatıyla Garanti Anlaşmasının 4 üncü maddesi uyarınca, harekete geçmesinden daha tabîî bir şey olamazdı. Darbeyi yaptıran Yunan Hükümeti olduğuna göre, onunla istişare şüphesiz bahis konusu değildir. Bu itibarla diğer garantör devlet olan İngiltere nezdinde derhal bir girişimde bulunularak 4 üncü maddenin öngördüğü istişare mekanizmasının harekete getirilmesi istenmiştir. Bu talebimiz İngiltere tarafından müspet karşılanmıştır. Bunun üzerine Başbakanımız, Dışişleri Bakan Vekilimiz ve İçişleri Bakanımız, bazı teknisyenlerle birlikte ve işte bu gaye ile dün Londra'ya gitmişlerdir.

Londra'daki istişarelerde Garanti Anlaşması çerçevesinde İngiltere ile aynı tutum içine girmek temennisindeyiz. Şüphesiz bu sağlanmadığı takdirde, Türkiye'nin bahis konusu anlaşmalardaki haklarını kullanması imkân ve vebesi mahfuz bulunmaktadır.

Hükümetimiz bugünkü ciddi kriz karşısında, bir yandan Milletlerarası anlaşmalar çerçevesi

içindeki vecibelerini yerine getirirken, diğer yandan da Meclislerimizde grubu bulunan siyasî parti liderlerini ve grup başkanlarıyla istişareler yapmaya ve ayrıca müttetiklerimiz, yakın komşu ve dostlarımız ile de gereken politik temasları sürekli ve kesif bir şekilde yapmaya büyük ehemmiyet atfetmiş bulunmaktadır.

Meclislerde grubu bulunan siyasî partilerimizin sayın genel başkanları, Millî Birlik ve Kontenjan grupları başkanları ile bu millî davamız ayrıntılı biçimde görüşülmüş; kendilerine, Hükümetçe sahip bulunan bilgiler teferruatıyla arz edilmiştir. Şurasını memnuniyetle belirtmek isterim ki, bu görüşmelerde sayın liderler yapıcı bir tutum ve anlayış içinde Hükümetimizin mesaisine yararlı katkılarda bulunmuşlardır. Kendilerine, böyle millî bir davadaki yapıcı tutumlarından dolayı Hükümetimiz adına teşekkürlerimi arz etmeyi bir borç sayıyorum.

Sayın Başbakanın Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine, Dışişleri Bakan Vekilimizin de NATO Genel Sekreterine ve İngiltere Dışişleri Bakanına gönderdikleri mesajlarla Hükümetimizin tutumu açıkça belirtilmiştir. Konu, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde ve NATO Konseyinde görüşülmüştür. Batı blokuna, Doğu blokuna ve tarafsızlar camiasına mensup pek çok ülkenin hükümetleri ve yayın organları, Kıbrısın bağımsızlığına, egemenliğine ve toprak bütünlüğüne yönelen bu darbe hareketini takbih ettiklerini bildirmişlerdir.

İlk merhalde yeni Kıbrıs Rum Hükümeti ENOSİS ilân etmekte mahzurlar görebilir; fakat bu hal durumu değiştirmeyecektir. Zira hareketi yöneten Yunan subayları ENOSİS'i "de facto", yani fiilen gerçekleştirmişlerdir. Hatta bir süre ENOSİS'i ilan etmemekte yarar da görebilirler. Çünkü NATO üyesi Yunanistan idaresindeki böyle bir Kıbrıs Hükümeti, tarafsızlar içerisinde rol oynamak imkânına sahip olacaktır. Başka bir deyişle, Yunanistan ikili temsil imkânına kavuşmuş olmaktadır.

Her halde bu kademeli ve gizli ENOSİS hareketi, Lozan'da Türkiye ile Yunanistan arasında kurulan siyasî ve arazi dengesini bozucu nitelikte olduğu gibi, Zürih ve Londra anlaşmalarıyla kurulan düzeni de yok etmektedir. Kıbrıs Anlaşmaları, adadaki iki toplumdan birinin diğerine tahakkümünü önleyen ve bağımsız Kıbrıs Devletinde garantör devletlere sorumluluk veren bir düzen orta yere koymuştur.

Darbenin vuku bulması üzerine, Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanı Dr. Kissinger 15 Temmuz gecesi Hükümetimize ulaştırdığı bir mesajda: "Kıbrıs'ın bağımsızlığı ve güvenliğinin korunması ve adadaki politik ve Anayasal düzenin bozulmaması gerektiğini belirtmiş ve toplumlararası görüşmelerin Türk Toplumunun güvenliğini sağlayacak biçiminde devamı suretiyle barışçı bir çözüm bulunmasını desteklediğini belirtmiş ve bugünkü durum içinde, ilgili devletlerin itidalle hareket edeceklerini ümit ettiklerini" ifade etmiştir.

Dün de Washington'dan henüz dönen Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçisi Başbakanımıza ziyaretle hükümet darbesiyle ilgili görüş teatisinde bulunmuştur.

Sovyet Hükümeti 16 Temmuzda Ankara'daki Büyükelçisi vasıtasıyla Hükümetimize bildirdiği bir sözlü beyanda, yapılan darbenin yabancı kuvvetlerin bir müdahalesi olduğunu belirtmiş ve bunu Kıbrıs'ın iç durumunu ilgilendirmedeğini kaydetmiştir.

Sovyet Hükümeti, dışarıdan gelen bu müdahaleyi durdurmak ve adadaki eski durumu geri getirmek için, siyasî tedbirler alınması ve Güvenlik Konseyinin harekete geçirilmesi gereğini ileri sürmüştür.

Bundan başka, NATO Genel Sekreterinin durumu yakından izlemesi ve gerekli siyasî temas-

ların tertiplemekte gösterdiği çabaları ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Waldheim'in barışı koruma yolundaki girişimlerini memnurlukla karşılıyoruz.

Öte yandan, başta komşumuz Yugoslavya olmak üzere tarafsız devletlerin dün Cezayir'deki bir toplantı sonunda açıkladığı üzere, Kıbrıs'ın bağımsızlığına ve toprak bütünlüğüne karşı yabancı kuvvetlerin giriştiği darbeyi mahkûm ettiklerini de önemle kaydetmek isterim.

Muhterem arkadaşlarım, Büyük Millet Meclisinin bugünkü olağanüstü ve tarihî oturumunda şunu belirtmek isterim ki, bugün Kıbrıs'taki Türk Toplumunun hak ve menfaatleri olduğu kadar, Türkiye'nin de yüksek menfaatleri ciddi bir tehdit altında bulunmaktadır. Olayların gerisinde kalmayarak sorumluluk duygusuyla bugünkü koşulların gerektirdiği kararları zamanında almak durumundayız. Türk tarihinin nazik anlarında çok zaman olduğu üzere, bugün de birlik ve bareberliğimizi muhafaza ederek millî politikamız etrafında bütün partilerimizin ve parti mensubu olmayan arkadaşlarımızın da tam bir tesanüt ve inanca içinde bulduklarını ortaya koymamız davamıza güç katacaktır. Kısa süre içinde çok ciddi kararlar almamız gerekebilir. Yüce Meclis üyelerinin iki hususta emin olmalarını rica ediyorum. Bunlardan bir tanesi bilinsin ki, Kıbrıs'ta ve Yunanistan'da cereyan etmekte olan olaylar Hükümetimiz tarafından büyük bir titizlikle, dikkatle incelenmektedir. Bu olayların her gerektirdiği anda, Hükümetimizin üzerimize düşen millî vazifeyi ifa edeceğinden hiç bir Yüce Meclis üyesinin şüphesi olmasın.

Huzurlarınıza geldik. Bu büyük millî olay karşısında Yüce Mecliste tesanüdümüzü temin edelim. Yüce Meclisin vereceği fikirlerden faydalanalım ve bu olaylar karşısında, Hükümet olarak ihtiyaç duyduğumuz yeni yetkiler ile Hükümetimiz teşhiz edilsin. Ancak bu husustaki müzakerelerin yürütülmesinde Hükümet olarak Yüce Meclise bir teklifimiz olacaktır. Türkiye, bilindiği gibi bugüne kadar anlaşmalarına sadık bir ülke olmakla ün yapmıştır. Bugün de tutumumuz anlaşmaların içinde yürümektedir. Anlaşmaların bize yüklemiş olduğu garantörlük vazifemizi yapacağımızdan herkes emin bulunmalıdır. Ancak, şu anda hukukî vecibelerimizi yerine getirmekle meşgulüz. Bu da, bilindiği gibi garantör devlet olan İngiltere ile münasebetlere geçmemiz, onun bu husustaki tutumunu açıklıkla tespit etme mecburiyetimize gelip dayanmaktadır. Şu anda bu çalışmalar yapılmaktadır. Bu durum Yüce Meclis üyelerini, çok kısa bir zamanda aydınlığa kavuşacaktır. Bundan dolayı konunun Yüce Meclislerde müzakeresi, İngiltere'ye yapılmış olan bu müracaatın aydınlanmasını müteakip ve Yüce Meclisin de ümit ederiz ki, partilerin kendi gruplarında konunun daha da olgunlaştırmasını müteakip eğer Yüce Meclis uygun görürse biz Hükümet olarak teklif ediyoruz; müzakereleri cumartesi günü yürütelim. Böylece konunun bir yandan siyasî bakımdan olgunlaşması, öbür yandan da gruplarımızın konuyu olgunlaştırması imkânı hasıl olmuş olur. Bu itibarla, sayın Başkandan Hükümet olarak konunun müzakeresinin cumartesi gününe bırakılması hususunu rica ediyoruz.

Yüce Meclise bu millî konuda alınacak kararlar bakımından en isabetli kararları alması hususunu Cenabı Hak'tan dileyerek sözlerimi burada bitiriyorum. Cenabı Hak milletimize, Hükümetimize, Devletimize hayırlı başarılar ve şerefli sonuçlar nasip buyursun.

Hepinizi hürmetlerimle selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim sayın Erbakan.

FERRUH BOZBEYLİ (İstanbul Milletvekili) — Sayın Başkan, bu önerge aleyhine grup adına söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Efendim, önerge geldi, elbette mümkün.

Sayın üyeler, çalışma usulümüzle ilgili Grup Başkanvekillerimizin müşterek imzalarıyla gelmiş bir önerge var, takdim ediyoruz efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Dış siyasi olayların meydana getirdiği şartları görüşmek üzere olağanüstü toplanmış bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak görüşmelerde;

- Hükümet ve gruplar adına yapılacak konuşmaların süresiz olmasını,
- Üyelerin kişisel konuşmalarının 20 dakika ile sınırlandırılmasını arz ve teklif ederiz. Saygılarımızla.

Cumhuriyet Halk Partisi
Millet Meclisi Grup Başkanvekili
Necdet Uğur
Millî Selâmet Partisi
Millet Meclisi Grup Başkanvekili
Hasan Aksay
Cumhuriyetçi Güven Partisi
Millet Meclisi Grup Başkanvekili
Nebil Oktay

Adalet Partisi Millet Meclisi
Grup Başkanvekili
Cihat Bilgehan
Demokratik Parti Millet Meclisi
Grup Başkanvekili
Hasan Korkmazcan
Cumhuriyet Senatosu Millî Birlik
Grubu Grup Başkanı
Fahri Özdilek

Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Grubu Başkanı

Nihat Erim

BAŞKAN — Sayın Bozbeyli, bu önerge aleyhine mi efendim?..

FERRUH BOZBEYLİ (İstanbul Milletvekili) — Hayır efendim, sayın Başbakan Yardımcısının şifahen ifade ettiği önerge aleyhine efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Önergeyi Heyetin onayına sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir. Bu şekilde hareket edilecektir.

2. — *Dış siyasi olayların meydana getirdiği şartları görüşmek üzere toplanmış bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarının 20 Temmuz 1974 Cumartesi günü saat 15.00'e kadar ertelenmesine ilişkin Başbakanlık tezkeresi*

BAŞKAN — Hükümet tarafından verilmiş bir önerge daha var, takdim ediyoruz efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Dış siyasi olayların meydana getirdiği şartları görüşmek üzere olağanüstü toplanmış bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşiminin sunuş konuşmamda arz ettiğim gerekçelerle 20 Temmuz 1974 Cumartesi günü saat 15.00'e ertelenmesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Başbakan Vekili Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı
Necmettin Erbakan

BAŞKAN — Sayın Bozbeyli, bu önerge aleyhinde mi söz istiyordunuz?

FERRUH BOZBEYLİ (İstanbul Milletvekili) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bozbeyli.

DEMOKRATİK PARTİ GRUBU ADINA FERRUH BOZBEYLİ (İstanbul Milletvekili) — Sayın Başkan, muhterem milletvekili arkadaşlarım;

Konuşmama başlamadan evvel usulî bir konuda görüşlerimi arz etmek istiyorum.

Bugünkü Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı olağanüstü bir toplantı değildir. Anayasamızda olağanüstü toplantı tabiri yoktur. Meclisler iki şekilde toplanır. Biri, Anayasa gereğince her sene Kasımın 1 inde kendiliğinden, ikincisi de davet üzerine. Bugünkü toplantı olağanüstü bir toplantı değildir. Esasen Türkiye Büyük Millet Meclisi her zaman davet üzerine toplanır. Bu da davet üzerine toplanmıştır, olağanüstü bir toplantı değildir.

Aziz arkadaşlarım, Kıbrıs konusu senelerden beri Yüce Meclisler huzuruna çeşitli vesilelerle gelir, gider. Türkiye Büyük Millet Meclisi huzuruna da bir karar istihali için bu konu bugün üçüncü defa gelmiş bulunmaktadır. Bu defa geliş sebebi, bundan evvel 1963 te ve 1967 senesinde geliş sebeplerinden çok farklı bir fevkalâdelik arz etmektedir.

Kıbrıs'taki son gelişmeler bundan öncekilere çok farklıdır. Biraz evvel sayın Başbakan Yardımcısının da izahatında ifade ettiği gibi, mesele büyük bir önem taşımaktadır. Bugün için Kıbrıs'ta herşey bitme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Mesele, Sayın Denктаş'ın da söylediği gibi, Kıbrıs'ta Rumlar arası bir mesele olmak durumunda da değildir. Bu, Yunan tezidir. Yunanlılar; Kıbrıs'ın kendi içinde cereyan eden iç işlerine teallük eden bir mesele vardır, bizim bu işle alâkamız yoktur zaten. Sayın Denктаş da meseleyi böyle açıklamıştır. Bu açıklamayı yaparken Hükümetimizle temas halinde miydi, değil miydi. Bu müzakereler sırasında ortaya çıkacaktır. Çünkü Hükümetimiz biraz evvel açıklamalarında bunun dört başı mamur bir Yunan müdahalesi olduğunu açıkça söyledi ve biz de bu görüşteyiz.

Bizim kanaatımıza göre de mesele her türlü şüpheden, her türlü tereddüden uzak olarak açık bir Yunan müdahalesidir. Yunanlı subayların yönetiminde yürütülen bu darbe hareketi saat be saat Türk Cemaatının aleyhine ve Türkiye'mizin hukuku aleyhine işlemektedir. Darbeci idarecinin bir yetkilisi, "Rum mukavemeti kırıldı, şimdi Türklere sıra geldi" diye beyanat veriyor. Türk evleri çeşitli vesileler ve bahaneler ihdas edilerek aranıyor. Radyolar, darbecilerin Kıbrıs bayraklarını yırtıp yere atıklarını söylüyor. İndirilen Kıbrıs bayraklarının yerine ENOSİS bayrağının çekilme hazırlıkları tamamlanmak üzere. Darbeciler yeni yöneticilerinin adlarını, görevlerini radyolarla ilân etmektedirler. Mesele, devrilen Makarios'u geri getirmek davası değildir. Mesele bunun çok ötesinde, çok daha önemli bir noktaya kadar sürüklenmiştir. Biraz evvel sayın Başbakan Yardımcısının da ifade ettiği gibi, mesele, Yunanlılar lehine bir ENOSİS olmaktan da daha öteyi istidat göstermektedir. Belki de iki ayrı Yunan Devleti kurmak ve beynelmil platformda iki oya sahip olmak hesabı da güdülecektir. Hattâ bunun dünya kamuoyu önünde masum gösterilen bir tarafı; biz hiç karışmadık, onlar ayrı bir devlettir demek imkânını da bulmuş olacaktırlar.

Dünya kamuoyunda Makarios sempatisi ön planda sahnelenmektedir. Muhterem arkadaşlarım, Kıbrıs'taki Türk soydaşlarımızın hukuku, Türkiye'mizin hukuku kamuoyunu ikinci planda ilgilendirmektedir. Birinci planda, herkesin bir Makarios sempatisini öne alarak meseleyi sadece bu çerçeve içinde düşündüğü açıktır. Aslında bunların topu da aynı kanaatte olan insanlardır. Makarios'u da ENOSİS'çidir, Grivas'ı da, Grivas'çısı da ENOSİS'çidir, EOK'çısı da ENOSİS'çidir, Akel Partisi de ENOSİS'çidir, bunların hepsi de ENOSİS'çidir, ("Bravo" sesleri, alkışlar) Birbirinden

ayrılmaz. Bu bahiste birbirinden ayrılan durumları yoktur. Son darbelerinin lideri diye adı ilân edilen Sampson da ENOSİS'çidir. Aralarındaki dâva, fark başka noktalardadır. Öyle ise mesele Makarios'un, devrilen Makarios'un yeniden getirilmesi davası olarak küçültülemez. Ama dünya kamuoyunda mesele geniş ölçüde bu şekilde ele alınmaktadır.

Bizim kanaatımıza göre işler çok önemli bir safhadadır. Halen Yunanlılar asker çıkarmakta, mühimmat çıkartmakta devam etmektedirler. Fiilen Yunan müdahalesi devam etmektedir. Kıbrıs Anayasasının temel ilkelerini garanti eden devletlerden biri olarak Yunanistan bu vazifesini unutmamış, bizzat Anayasayı ihlâl etmeye devam etmektedir. İşler bu derece vahim bir ortamda iken Hükümetimiz Anayasanın verdiği yetkiyi kullanarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin birleşik olarak toplantıya çağırılması hususunda görüşünü tespit etmiş ve işi tekemmül ettirmesi için de müracaatını sayın Cumhurbaşkanımıza yapmıştır. Ve Cumhurbaşkanımız da bunun üzerine birleşik toplantı davetini sayın Meclis Başkanımıza intikal ettirmiş ve bu gün bu meseleyi görüşmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Biraz evvel Hükümetin tezkeresi okunmuştur. Yahut takip edemedim, Hükümetin bu konuda ki tezkeresi bundan evvelki bir misâlde olduğu gibi müzakerenin herhangi bir safhasında okunacaktır. Hükümet bizden yetki istiyor.

Aziz arkadaşlarım, Hükümetimiz esasen bu yetki ile mücehhezdir. 1963 senesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kıbrıs'a gönderilmesi ile ilgili Hükümet istemini kabul etmiş, bu yetkiyi vermişti. 1967 senesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi bir kere daha toplanmış, o günkü Hükümet mevcut kararın kendisini mücehhez kıldığını bildiği halde lüzumlu gördüğü bir gerekçeyle, lüzum gördüğü bazı şebepplerle bir kere daha Türkiye Büyük Millet Meclisinden karar istihali yoluna gitmiştir ve Meclisimiz de Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak bu izni o günkü Hükümete vermiştir. Gerçi bu iki karar arasında bir fark vardır. Bu fark dolayısıyla yeniden bir karar almak ihtiyacı ve zarureti ortada idi. Çünkü 1963 senesinde alınan karar, sadece Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kıbrıs'a gönderilmesiyle ilgili bir izin şeklinde idi. Halbuki hadiselerin süratle cereyan etmesi, hiç umulmayan bir zamanda Yunanlıların meseleye müdahale etmesi halinde mukabalenin anında yapılabilmesi için sadece Kıbrıs'a Türk Silahlı Kuvvetlerinin gönderilmesi değil, gerektiğinde yabancı memleketlere de Türk Silahlı Kuvvetlerinin gönderilebilmesi imkânının ve izninin Hükümete verilebilmesi için 1967 senesinde daha geniş etraflı bir karar istihali edilmiştir. Bugün de sayın Hükümetimiz geniş şekilde doğacak muhtemel gelişmeleri de nazarı itibare alarak sadece Kıbrıs'a değil, yurt dışına asker gönderme imkânını, her türlü hareket serbestisini, Genelkurmayımızın rahatlıkla planlarını uygulama imkânını hazırlayabilmesi bakımından böyle geniş bir yetki ile Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzuruna gelmiştir. Biz şahsen böyle bir yetkinin Hükümete verilmesine canı gönülden taraftarız. (CHP ve MSP sıralarından alkışlar) Öyle inanıyoruz ki, bütün partiler, Meclisimizde bulunan bütün partiler ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde grup teşkil eden topluluklar da bu istikamette düşünmektedirler.

Şimdi, mesele bu kadar büyük bir önem ve müstaceliyet kesbetmiş bir durumda iken Hükümet, eski 1967 de alınmış kararın kendisini teçhiz etmesine rağmen bizden yeniden bir karar istiyor. Biz bunu da gayri tabii saymıyoruz. Mademki duyduğu bir ihtiyaç vardır, mademki Türk ve dünya kamuoyunda yüce Meclisimizin bir kere daha karar vermiş olduğunu duyurmak, psikolojik de olsa, diplomatik de olsa, başkaca siyasî düşüncelere de bağlı olsa lüzumlu bir şeydir. Bunu da yadırgamıyoruz. Böyle bir şeyi talep karşısında da oyumuz olumludur.

Yalnız anlamadığımız şey şudur : Bir taraftan diyoruz ki; mesele fevkalâde önemli. Kıbrıs elimizden gitmek üzere. Kıbrıs'ta gizli ENOSİS fiilen tahakkuk etmiştir. Yunanlılar asker çıkarmaya devam ediyor. Rumların işi bitti şimdi Türklere sıra geldi deniyor. Türk evleri aranmaya devam ediyor. Bizde diyoruz ki; onlar evlerimizi aramaya devam etsinler, Yunanlı asker çıkarmaya ve müdahaleye devam etsin, biz bu işi bugün görüşmeyelim de cumartesi günü görüşelim. Arkadaşlarım, işte anlamadığımız şey budur. Bunu anlamıyoruz. Hükümetin bizi mazur göreceğini ümit ederiz. Bunu anlamıyoruz. Meclisimiz toplantı halindedir.

Aziz arkadaşlarım, zaman zaman bütün hükümetlerin, hatta siyasî partilerin bütün sözcülerinin biz şöyle azimliyiz, biz böyle kararlıyız. Kıbrıs dersek ölürüz, canımızı veririz gibi beyanları olmuştur. ENOSİS'e zinhar karşıyız. Bir ENOSİS olursa biz de şunu yaparız, bunu yaparız demişizdir. Eğer bu sözlerimizin sadece kendi sesinin yankısını dinleyen insanlar olarak kendi aramızda kalmaması arzu ediliyorsa, dünya kamu oyununda Türkler böyle söylesin, bakmayın; söylesin ama bir şey yapacakları da yok havasını yarattığımız gün yapabilecek işlerimiz bizim bakımımızdan daha zor bir noktaya gelir.

Aziz arkadaşlarım, hepinizin bildiği bir şey var. Bu Kıbrıs meselesi başladığı günden beri Yunanlı adım adım ilerlemiştir. Her ihtilâfta Yunanlı bir adım daha atmıştır. Biz ne yapmışız? En başarılı olarak kabul ettiğimiz 1967 de Hükümetimizin kararlı tutumu dahi ortadadır. Yunanlı bir adım atıyor, biz diyoruz ki; ikinci adımı sana attırmayız, orada dur. İkinci adımı attırmıyoruz. Adam bir müddet bekliyor. Bir adım daha atıyor. Biz, "dur orada, ikinci adımı attırmayız" diyoruz. Arkadaşlar, böyle böyle bu buraya geldi. Şimdi de bu durum karşısında biz dünya kamuoyu önünde, hele bütün dikkatlerin şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisine çevrildiği, burada ne olacak, ne bitecek diye tecessüsle, ümitle, inançla beklediği bir noktada; "toplandılar, dağıldılar" dedirtmek her halde Türk kamu oyununda yüce Meclisimizin meseleye izafe ettiği ciddiyet ölçüsünde ele alınamaz düşüncesindeyiz. Bu düşüncelerimizi yüce Meclisimizin samimiyetle kabul edeceğinden de emin bulunuyoruz.

Muhterem arkadaşlarım, bu meseleler görüşülürken kararlıyız, azimliyiz demiş olmaktan öteye gerçekten dünya kamu oyununa Türkler bu konuda ciddidir. Çok dikkatli olmak mecburiyetindeyiz itübanı verdiğimiz gün isterse diplomatik bir masaya oturalım o masada da kuvvetli olarak otururuz. Yaşamak hakkını Yaradan kudretliye vermiş. Başka çaresi yok arkadaşlarım. (Alkışlar) Bunun için de Kıbrıs'ta alacağınız kesin, ciddi, kararlı bir hareket bizi Ege'deki kıta sahanlığı ve sair konulardaki haklarımızın daha iyi şekilde istihali bakımından da bizi güçlü kılacak, Batı Trakya'daki Türklerin hukukunu korumak yönünden de bizi daha güçlü kılacaktır; fakat burada bu konuda tereddütlü davrandığımız, işi, işte sureta Meclisleri topladılar, bir karar alacaklar noktasında olumsuz yorumlara bizi muhatap kılan bazı hareketlere götürdüğümüz zaman netice almakta çok daha zorluk çekeceğiz.

Bu sebeple diyoruz ki; gelin, Meclisimiz toplantı halindedir. Toplantımızı devam ettirelim, müzakerelerimizi devam ettirelim. Sayın Başbakan yardımcısının temennilerine gönülden iştirak ediyorum. Büyük bir olgunluk içinde bu millî davamızı ciddi, seviyeli, verimli bir müzakere sonunda hepimizin gönlünü tatmin eden, hepimizin içine ferahlık veren bir kernal noktasına ulaşturalım; ama bunun için kendimize toplandılar da dağıldılar dedirtmeyelim. Buna bizim gönlümüz grup olarak razı değildir. Bu inancımızı, bu hususa gönlümüzün razı olmadığı yolundaki beyanımızı yüce Meclisin de paylaşacağı ümidi içindeyiz.

Aziz arkadaşlarım, niye bekleyecekmişiz? Cumartesi gününü niye bekleyecekmişiz? Londra'dan gelen haberi bekleyecekmişiz? Aziz arkadaşlarım, sayın Başbakanımız Londra'ya gitti, ora-

dan gelecek haberi bekleyeceğiz. Sayın Başbakanımız bu haberi getirecek. Acaba ne oldu? İngilizlerle ne konuştuk, ne oldu diye. Arkadaşlarım. Garanti Anlaşmasının 4 üncü maddesi açıktır. Bu anlaşma bize İngilizlerle bir mutabakat zarureti yüklemiyor. İngilizlerle bir istişare zarureti yüküyor. İstişare için de, işte radyolar söylüyor, 3,5 saatlik toplantı da olmuş. Bizce Sayın Başbakanın orada daha fazla kalmasına bile lüzum yoktur. Bildiğimiz kadarı ile öyle görüyoruz. Tabii geldiği zaman gecikmesinin hangi sebepleri varsa bunları geldiğinde öğrenebiliriz; ama bildiğimiz kadarı ile biz Londra'dan sevindirici bir haberin gelmeyeceğini de şimdiden söylüyoruz. Hiç bir sevindirici haber gelmeyecektir. (Alkışlar) Bundan evvel de bu işler başımıza geldi arkadaşlarım. Türk Milleti olarak ancak kendi gücümüze inandığımız gün, ancak kendi varlığımızı seferber ettiğimiz gün alacağımız neticeler bizim için aydınlık olacaktır. İngiliz bunu, masa üzerinde acaba üç gün mü tehir ederim, acaba beş gün mü tehir ederim, bu işi nasıl soğuturum havası içindedir. Bizim görüşümüz de budur. Hükümetin de bundan başka bir bilgi aldığı zannetmiyorum. Eğer, bizim temennilerimiz, tekliflerimiz kabul edilmez de bu toplantı cumartesi gününe kalırsa göreceksiniz İngiltere'den iyi bir haber gelmediğini sizler de öğrenmiş olacaksınız.

Aziz arkadaşlarım, esasen şöyle bir durum vardır. 1967 senesinde Türkiye Büyük Millet Meclisince alınan kararın bugün için de mer'i olduğu kanaatindeyiz. Bu kanaati sayın Hükümet de paylaşmaktadır. Hükümet de bugün için 1967 senesinde Meclislerce verilen kararın o günkü Hükümet için de, bugünkü Hükümet için de yeterli, geniş bir yetki anlamı içinde olduğunu kabul etmektedir. Öyle ise yeniden bir karar alma ihtiyacını da Hükümet duymuştur; bunu da tabii sayıyoruz. Alabilir. Bâzi gerekçelerle alabilir. Şimdi, madem ki öyle; biz bugün bir müdahaleye karar vermiyoruz. Yüce Meclisimiz bugün toplanır ve bugün müzakeresini bitirirse bizim verdiğimiz karar hududu, şümulü, hatta zamanı, hatta gereği Hükümet tarafından takdir edilmek üzere yetki veriyoruz arkadaşlarım. Yetkiyi ister yarın kullanır, ister bugün kullanır, ister üç gün sonra kullanır. En münasip zamanı kendi bilir. (Alkışlar)

BAŞKAN — Efendim, sayın Bozbeyli, bir hususu öğrenebilir miyim efendim. Yaptığınız konuşma esas hakkında grup adına konuşma mı oluyor efendim.

DEMOKRATİK PARTİ GRUBU ADINA FERRUH BOZBEYLİ (Devamla) — Hayır efendim. İşaret buyurduğunuz hususun yarısı doğrudur efendim. Grup adına konuşmayı yaptığım doğrudur; fakat esas hakkında konuşmuyorum, önerge aleyhinde konuşuyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

DEMOKRATİK PARTİ GRUBU ADINA FERRUH BOZBEYLİ (Devamla) — İşte arkadaşlarım diyoruz ki; madem ki 1967 de bir yetki verilmiş. Bu yetki bugünkü Hükümeti de teşhiz etmektedir. Bugün alacağımız karar eski kararın aynı olacaktır. Aldığımız karar da Hükümet hemen yarın uygulayacak diye bir şey yok. Bunu da kendisi biliyor. Hiç olmazsa Türk kamuoyuna ve dünya kamuoyuna karşı Meclisler toplandı ve dağıldı dedirtmeyelim arkadaşlarım. Deyeceğimiz şey budur. Bizim sizden istirhamımız budur. Bu Türklerin bir şey yapacağı yok. Bunlar toplanır toplanır, dağılırlar intibainı uyandırırız çok zor bir duruma düşeriz arkadaşlarım.

Muhterem arkadaşlarım, konuşmamı bitiriyorum. Bitirirken bir hususu arz etmek isterim. Biz sayın Hükümetin muhalefet parti başkanlarını ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan sayın başkanları toplayarak bir istişare yapmasını memnuniyetle karşıladık.

Bundan dolayı biz de Hükümete teteşkkürlerimizi sunarız. İşte birbirini takip eden iki günde, dünkü toplantıda, sayın Erbakan'ın riyasetinde biraz evvel adını söylediğim zevat tam 5,5 saat

toplantı yapmıştır. Arkadaşlarım, 5,5 saatin sonunda, yani 19.00 da başlayıp 0,30 da biten toplantının sonunda, saat 2,00 de biz bir şey öğrendik. Öğrendiğimiz şey biraz evvel sizin de öğrendiğiniz husustu. Yani, sayın Erbakan ifade buyurdular ve dediler ki; "yarın toplantı yapalım; ama Hükümet olarak biz bir izahat verelim. İzahattan sonra da cumartesi günü tekrar toplanmak üzere Birleşimi talik edelim." dediler. Biz Hükümetin böyle bir arzusunu, ben şahsen, diğer arkadaşlarımla beraber gece saat 24.00 de öğrendik. Arkadaşlarım gece saat 0,30 da toplantıdan çıktıktan sonra Türkiye Büyük Millet Meclisinde Grubumuzun odasına geldim. Arkadaşlarım kadro halinde beni bekliyordu. Ben konuşmadan evvel arkadaşlarım bana dediler ki; "İngiliz Basın Ataşesinden öğrenildiğine göre yarınki toplantı tehir edilecekmiş ve cumartesi günü toplanılacaktır." Bunu arkadaşlarım bana söylediler arkadaşlarım. Açıkça söylüyorum.

Şimdi bunu şunun için söylüyorum : Ne kimseyi itham ediyorum, ne kimseyi suçluyorum. Sadece işlerin elek gibi dönüp dolması, bizim her gecikmemizde bu türlü haklı haksız, yerli yer-siz söylentilerin çıkması, bizim bir şey yapamayacağımız intubanın yayılması ve bunu da hem Türk kamuoyunda, hem dünya kamuoyunda aleyhimizde tecelliler doğurabileceği kaygısını yaşadığım için söyledim.

Beni dinlemek lütfunda bulunduğunuz için hepinize saygılarımı sunarım arkadaşlar. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Sayın Ünsal, önerge aleyhinde söz istiyorsunuz değil mi efendim?

NİYAZI ÜNSAL (C. Senatosu Erzincan Üyesi) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz efendim. Mümkün. Yalnız süre 20 dakikadır.

NİYAZI ÜNSAL (C. Senatosu Erzincan Üyesi) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygı değer üyeleri;

Sayın Bozbeyleli konuyu benim söyleyeceğim açılardan geniş ölçüde izahlamış bulunuyorlar. Aynı görüşlere ben de katılmakla birlikte birkaç noktayı daha işaretlemekle yetineceğim.

Bu erteleme işlemi yüce Meclisten çıkacak kararı önemli ölçüde gölgeleyecektir. Bu erteleme işi kim ne derse desin, hangi nedene dayanırsa dayansın gerek dünya kamuoyunda, gerekse muhatabımız olan ülkelerde, özellikle Yunanistan'da büyük ölçüde istismar edilecektir. Kamuoyu, Türk Kamuoyu bu toplanma sonunda bizden mutlaka bir karar bekliyor. Bu karar deniz hukuku yetki tasarısında önemli ölçüde zedelenmiş, Yunan basınında da büyük ölçüde istismar edilmiştir. Yüce Meclisin alacağı bugünkü karar o günkü davranışı da bundan sonra yapılacak davranışları da, alınacak kararları da büyük ölçüde atlayacaktır ve açıklığa kavuşturacaktır.

Bizce de bu hususta alınacak önlemlerde, varılacak sonuçlarda biraz geç kalınmıştır. Daha da gecikmek ulusumuzu dönülmeyecek zor noktalara vardiirabilir. Bu bakımdan şahsen Hükümetin geciktirme istemine ben haklı ve akılcı bir neden bulamıyorum. Meselede saniye kaybedilmeden bir karara varılmalı. Hatta şu açıdan da bu iş zayıftır. Londra'dan gelecek haber, Londra'dan gelecek karar ne olursa olsun bu Yüce Meclisin alacağı kararı zerrece etkileyemez.

Türk Hükümeti, yetki istiyor. Bu Yüce Meclis Türk Hükümetinin istediği yetkiyi verecektir. Başbakanın Londra'dan esinlenerek ya da orada açılacak müzakerelerden esinlenerek, bize vereceği bilgi, buradaki kararı hiç bir biçimde etkilememesi gerekir.

Bu bakımdan, düşünerek Hükümet bu teklifini geri almalıdır. Müzakereler açılmalı, konunun önemine binaen durum görüşülmeli ve Hükümetin istediği yetki, bu Meclisten bu anda ve bu müzakerenin sonunda mutlaka çıkmalıdır.

Bunda kamu oyu bakımından da, dünya kamu oyu bakımından da, Hükümetin güçlülüğü bakımından da, Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesi bakımından da sayılamayacak kadar önemli nedenler vardır.

Bunu arz etmek için söz aldım. Aksi halde iş uzarsa bir takım hesaplar enine, boyuna yapılırsa "atı alan Üsküdar"ı geçer."

Buna meydan vermemek için, ben Hükümetin bu teklifini geri almasını ve müzakerelerin açıldığı yerde şerefli bir kararla sonuçlanmasını diliyorum.

Hepinize saygılar sunarım. (CHP, DP, AP sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Sayın Topyalı, aleyhte iki sayın üyeye söz verme imkânım olduğundan dolayı size söz veremeyeceğim efendim.

DEVLET BAKANİ İSMAİL HAKKI BİRLER (Tokat Milletvekili) — Lehinde söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz efendim.

DEVLET BAKANİ İSMAİL HAKKI BİRLER (Tokat Milletvekili) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri;

Sayın Başbakanvekilinin Yüce Meclise yaptığı sunuş konuşması sırasında gerekçelerini belirttiği üzere, Hükümet adına Yüce Meclise bir önerge verilmiş bulunuyor.

Bu önerge ile bugün başlayan dış politikadaki gelişmelerle ilgili görüşmelerin, hükümetin bu sunuş konuşmasından hemen sonra siyasî partilerimiz ve gruplarımız adına ayrıca sayın üyelerin şahısları adına yapacakları konuşmalara gecilmeksizin görüşmelerin Cumartesi günü saat 15.00'e ertelenmesi isteniyor.

Demokratik Parti Sayın Genel Başkanı, bu önergeye karşı çıktılar bir değişik gerekçe ile. Bir Cumhuriyet Senatosu Üyesi arkadaşımız bu önergeye daha başka bir gerekçeyle karşı çıktılar ve sonuç olarak Hükümetin bu önergeyi geri alması önerisi de yapıldı.

Değerli arkadaşlarım, sayın Bozbeyle'nin de işaret buyurdıkları gibi dün akşam saat 19.00 ile 24.00 den sonra 01.00'e kadar devam eden bir görüşme sırasında ve sonunda siyasî partilerimizin sayın liderleriyle Cumhuriyet Senatosunda bulunan iki grubun sayın başkanlarıyla birlikte, bu konu üzerinde de bir istisnası ile (Sayın Bozbeyle görüşünü hep muhafaza buyurdular) bu konuda da bir mutabakat sağlandı ve bu mutabakat gereği olarak Hükümet adına bu önergenin verilmesi fiili meydana geldi.

Şimdi, sözü uzatmadan ve bu önergenin verilmesini gerektiren sebepleri, gerekçeleri uzun uzun sizlere arz etmeden sadece iki hususu söyleyip önergeye iltifat buyurmanızı rica ile sözlerimi bitireceğim.

Değerli arkadaşlarım, "Londra'dan gelecek haber ne olursa olsun, Yüce Meclisin kararını değiştirmeyecektir, etkilemeyecektir." sözü doğrudur. Hükümetiniz, "Londra'dan gelecek haberi bekliyelim ki, Yüce Meclis kararını ona göre alsın" düşüncesi, görüşü içinde değildir. Sizin Hükümetiniz böyle bir görüş taşımaz. (CHP sıralarından alkışlar)

Ancak, değerli arkadaşlarım hemen ilâve edeyim, Türkiye Büyük Millet Meclisi böylesine hayaf bir konuda karar alma noktasına geldiği zaman her şeyi, ama her şeyi bilmek ister, bu

hakkıdır. (AP sıralarından protesto sesleri ve gürültüler.) Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyelerini böyle bir bilgi edinme hakkından yoksun saymak Hükümetinizin aklından geçmiyor. (AP sıralarından gürültüler ve protestolar.)

Değerli arkadaşlarım, böyle bir konuyu görüşürken bu tarz ve bu üslûpla tartışmakla sâlim sonuca varmak mümkün değil, izin veriniz.

Hükümetimiz, Yüce Meclisin değerli üyelerini tam bilgi sahibi yapmanın gereğine inanıyor. (AP sıralarından “Bilgi istemiyoruz” sesleri.) Yüce Meclisin, tam bilgi sahibi olmaya hakkı olduğunu biliyor, ama bu bilgileri Yüce Meclise tam olarak vermenin, eksiksiz olarak vermenin de sorumluluğunu taşıyor.

Aziz arkadaşlarım, Hükümetiniz bu önergeyi siyasî partilerimizin ve Parlamento Grubu Liderlerimizin mutabakatları ile bilerek, gerekçesine inanarak vermiştir. Hükümetiniz bu önergeyi geri almayı düşünmemektedir.

Önergeye iltifat buyurulmasını rica ediyorum, saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim, efendim.

Önergeyi Yüce Heyetin onayına sunuyorum. Kabul edenler lütfen işaret buyursunlar efendim. Kabul etmeyenler... (AP sıralarından “Açık oylama” sesleri) Efendim, açık oylamanın şekli İhtizâzımızda bellidir.

Sayın milletvekilleri, yapılan sayım sonunda Divan Üyeleriyle birlikte önergenin kabul edildiği yönünde bir rakam hasıl olmuştur. (AP sıralarından protestolar ve gürültüler.)

İstirham ederim efendim. Fakat kesin sonucu alabilmek için sayın üyelerin sıralar içinde ayağa kalkmalarını istirham ediyorum efendim.

Önergeyi kabul edenler lütfen ayağa kalksınlar efendim. Kabul etmeyenler lütfen ayağa kalksınlar efendim. Efendim önerge kabul edilmiştir.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli Milletvekili) — Oy sayısı kaç efendim?

BAŞKAN — Sayın üyeler, kabul buyurduğunuz önerge uyarınca bu konudaki görüşmelere kaldığı noktadan devam olunmak üzere gizli birleşimi 20 Temmuz 1974 Cumartesi günü saat 15.00 toplanmak üzere kapatıyorum efendim.

Kapanma Saati : 17.02

